

Originalartikel

Dermatologiens julepalet – et eksperimentelt studie af juleudsmykning med topikale præparater

Sarah Østergaard Holm, Cecilia Dalqvist Jakobsen & Kristin Bergmann

Afdeling for Hud- og Kønssygdomme, Aarhus Universitetshospital

Ugeskr Læger 2025;187:V20258. doi: 10.61409/V20258

Dermatologiens topikale præparater har velkendte farmakologiske egenskaber, men deres farvemæssige og juleæstetiske potentiale er sparsomt udforsket. Historisk har dermatologien gennem årtier frembragt et farverigt arsenal af topikale præparater, som afviger væsentligt fra de milde hvide, gule og beige nuancer, som man typisk forbinder med cremer. Kraftigt farvede præparater såsom den brun-sort og ildelugtende tjære har tidligere været anvendt til hudlidelser som psoriasis og eksem, men anvendes i dag i aftagende omfang grundet potentiel karcinogen effekt [1]. Derimod ses den antiseptiske, intenst blå methylosanilin fortsat ofte at misfarve huden under sårbehandling [2], mens kaliumpermanganat ligeledes til stadighed får patienter med diverse væskende hudlidelser [3] til at spærre øjnene op, når de skal nedsænkes i et badekar med rød-lilla vand. Sårplejeprodukter som den orange iodosorb [4], den grålige sølvnitrat [5] og den gule ferrisulfatsalve [6] giver ligeledes anledning til mild misfarvning af huden, som indtil nu ikke tidligere har været værdsat. Ikke kun på huden, men også i håret anvendes farverige midler, deriblandt lyserød antifungal ketoconazolholdig shampoo [7].

Vores hypotese er, at ovenstående præparater udgør et lovende alternativ til den traditionelle juleudsmykning med et stort, endnu uudnyttet potentiale for at sprede ekstra farverig julestemning. I dette studie ønsker vi at evaluere juleegnetheden af udvalgte farverige, dermatologiske midler som alternative farvestoffer til juleudsmykning af julepynt, julemad og potentielt egen hud.

METODER

Materialer

Syv ubehandlede terrakottajulekugler med porøs sugende overflade og metalophæng samt en 1,5 kg ubagt dansk flæskesteg fra Coop365 blev eksponeret for syv forskellige dermatologiske topikale præparater (Tabel 1). En pensel med syntetiske hår blev anvendt til påføring.

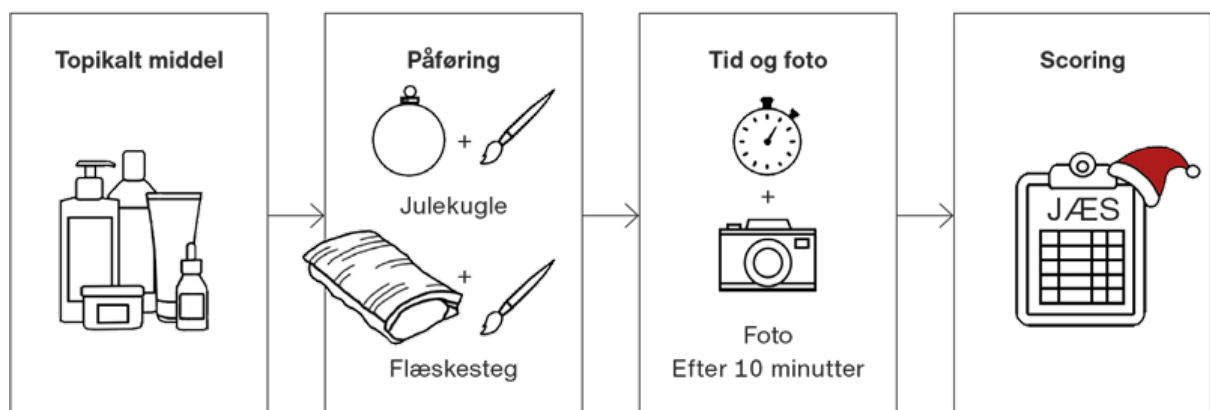
TABEL 1 Topikale midlers farve, typiske anvendelse og grad af synlighed.

Præparat	Farve	Virkning og typisk anvendelse
Tjære	Brun-sort	Antiinflammatorisk, antibakterielt, antipruritisk og antimittotisk Psoriasis, eksem m.fl. [1]
Methylrosanilin	Blå-lilla	Antibakteriel, antifungal, antiviral, antiparasitisk og antiangiogenisk Sårbehandling og inflammatoriske hudlidelser [2]
Kaliumpermanganat	Rød-brun	Antiseptisk og oxiderende Anvendes som badeomslag eller vædede omslag Væskende hudlidelser [3]
Cadexomer iod	Orange	Antimikrobiel og eksudatabsorberende Sårbehandling og sårheling Kroniske bensår [4]
Sølvnitrat	Grå	Antiseptisk og ætsende Brandsår og sårheling [5]
Ferrisulfatsalve	Gul	Hæmostatisk middel Anvendes i forbindelse med biopsitagning [6]
Ketoconazol	Lyserød	Antifungal shampoo Tinea capitis [8], seborroisk eksem, pityriasis versicolor [7] m.m.

Fremgangsmåde

Alle dermatologiske topikale midler blev ufortyndet og med pensel påført julekuglerne og flæskestegen, som efter ti minutters inkubationstid og med billedokumentation blev evalueret (Figur 1).

FIGUR 1 Fremgangsmåde.

Evaluerings

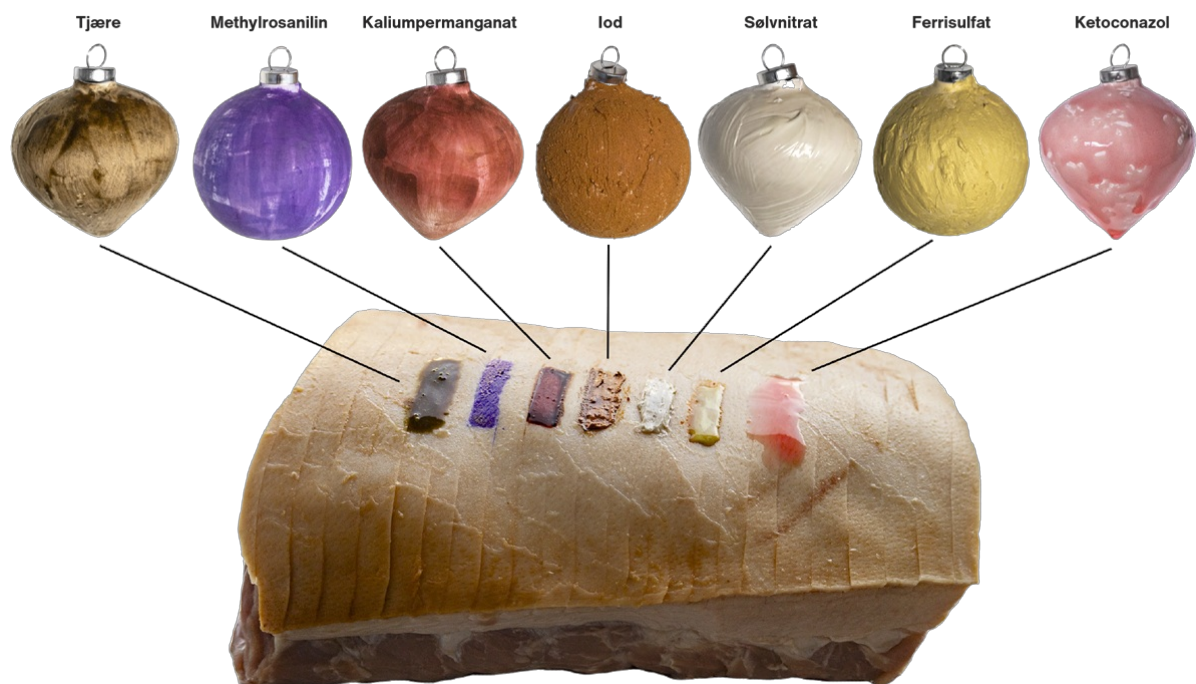
Farveintensiteten og den visuelle juleæstetik blev vurderet af et panel af 44 kolleger fra Afdeling for Hud- og Kønssygdomme, Aarhus Universitetshospital, heriblandt både læger, sygeplejersker, bioanalytikere, sekretærer og forskere. Hertil blev anvendt scoringssystemet JÆS (Jule-æstetisk Skala) med tildeling af 1-5 point på en Likert-skala vurderet ud fra et helhedsindtryk af hvert topikale middels juleæstetik. Deltagerne blev bedt om at have julestemning, juledekektivitet og farveskønhed in mente under bedømmelsen. Deltagelse blev kompenseret med muligheden for at vinde en unik methylrosanilinjulekugle.

RESULTATER

Farvning

Ti minutter efter påføring af de dermatologiske præparater på hhv. julekugler og flæskesteg blev der foretaget billeddokumentation (**Figur 2**). Både julekugler og flæskesteg tog godt imod alle præparater, dog med væsentlig forlænget tørretid for iod, sølvnitrat, ferrisulfat og ketoconazol. Under påføringen opstod der udfordringer med fem af præparaterne: tjære afgav svær ildelugt, methylrosanilin smittede voldsomt af på sine omgivelser, ferrisulfat og iod var vanskelige at påføre grundet tyktflydende konsistens, og ketoconazol gled og dryppede langvarigt på gulvet. Vi afstod fra at stege eller indtage flæskestegen (**Figur 2**).

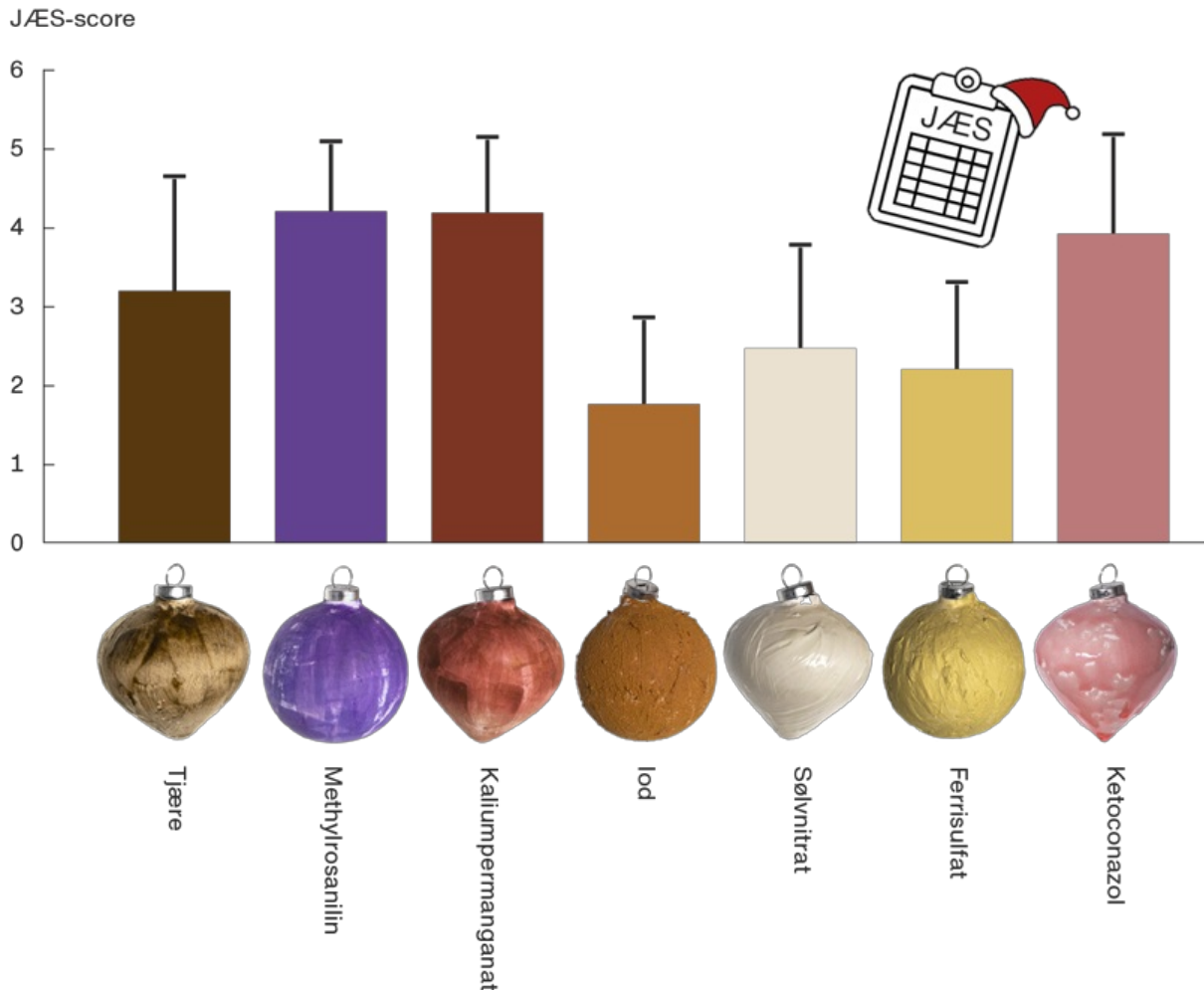
FIGUR 2 Farvning.

Juleæstetisk skala og statistik

Firefyre kolleger vurderede juleæstetikken ud fra JÆS. Et søjlediagram med standarddeviationer blev lavet i GraphPad Prism (**Figur 3**). Deltagerne var generelt positivt stemte over for brugen af topikale præparater til dekoration af julekugler og flæskesteg med en gennemsnitlig score for både methylrosanilin, kaliumpermanganat og ketoconazol på > 4 . Derimod var tjære, sølvnitrat, ferrisulfat og især iod mindre populære (**Figur 3**).

FIGUR 3 Scoring på Juleæstetisk Skala (JÆS).

DISKUSSION

I dette studie demonstrerede vi, at et udvalg af farverige dermatologiske topikale præparater kan anvendes uden for deres traditionelle kliniske kontekst og med varierende grad af succes til juledekoration. Den positive tilbagemelding fra personalet på Afdeling for Hud- og Kønssygdomme, Aarhus Universitetshospital, understregede potentialet for at bidrage til den klassiske danske julepalet med hudlægens arsenal af topikale præparater.

Studiet peger på, at især methylrosanilin, kaliumpermanganat og ketoconazol udviser overraskende æstetisk tiltalende resultater, selv om kun den røde farve traditionelt forbindes med jul. En fremtidig forskningsmæssig udfordring består dog i at udvikle en metode til at fastholde den lyserøde ketoconazolmasse på julekuglerne, så det dekorative udtryk bevares, og risikoen for utilsigtet lyserød gulvbelægning minimeres. Omvendt viste iod (iodosorb) sig at være mindst velegnet til julebrug, idet det kombinerede en mindre attraktiv æstetik med lang tørretid samt en betydelig økonomisk belastning (700-900 kr. pr. tube), hvilket vanskeligt kan retfærdiggøres i en dekorativ kontekst.

Flere andre praktiske udfordringer blev identificeret under eksperimentet: 1) lang tørretid (iod, sølvnitrat,

ferrisulfat, ketoconazol), der fordrer tålmodighed, 2) avanceret pensleteknik, 3) gennemtrængende lugt (tjære), hvor overbærenhed er nødvendig, og 4) betydelig afsmitning (methylrosanilin), der nødvendiggør en omfattende afdækningsprocedure. Disse ulemper kan potentielt overskygge præparaternes juledekorative egenskaber og begrænse deres anvendelighed i julehjemmet, særligt i husstande med børn.

Studiets begrænsninger

Flæskesteg blev anvendt som modelsubstrat for fødevarer og hudoverflader, men er næppe repræsentativ for andre fødevarer og blev hverken tilberedt eller smagsvurderet. Potentiel anvendelse inden for gastronomisk juleæstetik forbliver således et åbent spørgsmål. Sikkerheden af indtagelsen af præparaterne blev ikke vurderet eller testet i dette studie, men der blev anvendt korrekte værnemidler, og ingen ansatte blev udsat for midlerne. Indtagelse af dermatologiske præparater må for nu kraftigt frarådes af fødevarer sikkerhedsmæssige årsager. Dette understøttes af tidligere dyreeksperimentelle studier, hvor methylrosanilin har vist gastrointestinal toksicitet, væsketab og elektrolytforstyrrelser [9], samt rapporter om, at indtagelse af kaliumpermanganat i suicidalt øjemed kan forårsage multiorgansvigt med mulig fatal udgang [10]. Julekugler af terracotta repræsenterer ej heller hele spektret af julepynt, hvorfor yderligere studier med andre materialetyper er nødvendige.

Dermatologi og juleudsmykning

Julestudiet åbner for en ny dimension inden for dermatologiens krydsfelt med juletraditioner. I en tid, hvor bæredygtighed og ressourceudnyttelse er i fokus, kan genanvendelse af kliniske præparater til juleudsmykning anskues som en innovativ og kreativ strategi for at reducere spild. Det skal dog understreges, at økonomiske hensyn taler for, at præparaterne kun anvendes dekorativt i tilfælde af klinisk overskud, idet konventionelle materialer såsom maling forbliver langt mere omkostningseffektive.

KONKLUSION

Vores julestudium viser, at dermatologiens farverige arsenal rummer et hidtil uudforsket, lovende potentiale som kilde til juleudsmykning, deriblandt med særligt æstetisk potentiale for methylrosanilin, kaliumpermanganat og ketoconazol. Fremtidig forskning bør omfatte: 1) afprøvning på flere slags julepyntmateriale og fødevarer, 2) test på human hud i et kontrolleret, dekorativt perspektiv, 3) systematisk undersøgelse af holdbarhed og fødevarer sikkerhed, 4) optimering af præparategenskaber som tørretid, lugt og konsistens samt 5) eksperimenter med kreative tilføjelser såsom glitter for at øge den æstetiske appel.

Dermatologiens æstetiske bidrag til julen forbliver dermed et åbent, men lovende forskningsområde – med en erkendt risiko for lyserøde gulve og velduftende (eller mindre velduftende) juleaftener.

Korrespondance Sarah Østergaard Holm. E-mail: sarakd@rm.dk

Antaget 6. november 2025

Publiceret på ugeskriftet.dk 8. december 2025

Interessekonflikter ingen. Alle forfattere har indsendt ICMJE Form for Disclosure of Potential Conflicts of Interest. Disse er tilgængelige sammen med artiklen på ugeskriftet.dk

Taksigelse MD, ph.d. *Thomas Emmanuel*, har bidraget med udformning af graf i Graphpad Prism samt med rettelser

Referencer findes i artiklen publiceret på ugeskriftet.dk

Artikelreference Ugeskr Læger 2025;187:V20258

doi 10.61409/V20258

Open Access under Creative Commons License [CC BY-NC-ND 4.0](#)

SUMMARY

Christmas article: The dermatologist's Christmas palette – an experimental study of Christmas decorations with topical preparations

Introduction: Dermatological topical agents are usually valued for their pharmacological effects, yet their aesthetic Christmas potential remains unexplored. This study tested seven coloured topical agents (tar, methylrosaniline, potassium permanganate, cadexomer iodine, silver nitrate, ferric sulfate and ketoconazole shampoo) as alternative Christmas decorations.

Methods: Preparations were applied to terracotta baubles and a pork roast, and their Christmas aesthetics were rated on a five-point scale by colleagues at department of Dermatology and Venereology at Aarhus University Hospital.

Results: All products produced visible colouring but presented practical challenges: prolonged drying (iodine, silver nitrate, ferric sulfate, ketoconazole), difficult consistency (iodine, ferric sulfate), strong odour (tar) and heavy straining (methylrosaniline). Methylrosaniline, potassium permanganate and ketoconazole achieved the highest aesthetic scores, whereas iodine was least suitable due to poor appearance, dying time and cost. The study has limitations: pork roast is not representative for all kinds of food or human skin, and safety concerns preclude ingestion. Certain preparations, including methylrosaniline and potassium permanganate, have documented systemic toxicity when ingested.

Conclusion: Dermatology's colourful topical agents show unexpected potential for festive Christmas decoration. Further research should address durability, safety, and optimization of practical properties – possibly in combination with glitter.

REFERENCER

1. Roelofzen JHJ, Aben KKH, van der Valk PGM, et al. Coal tar in dermatology. *J Dermatolog Treat.* 2007;18(6):329-334. <https://doi.org/10.1080/09546630701496347>
2. Pona A, Quan EY, Cline A, Feldman SR. Review of the use of gentian violet in dermatology practice. *Dermatol Online J.* 2020;26(5):13030/qt79g6z0cf
3. Palaniappan V, Karthikeyan K. Potassium permanganate: a 'desert island drug' in dermatology. *Clin Exp Dermatol.* 2022;47(9):1650-1657. <https://doi.org/10.1111/ced.15261>
4. Bianchi J. Iodoflex and Iodosorb in the treatment of venous leg ulcers. *Br J Nurs.* 2001;10(5):342-346. <https://doi.org/10.12968/bjon.2001.10.5.5363>
5. Atiyeh BS, Costagliola M, Hayek SN, Dibo SA. Effect of silver on burn wound infection control and healing: review of the literature. *Burns.* 2007;33(2):139-148. <https://doi.org/10.1016/j.burns.2006.06.010>
6. Olmstead PM, Lund HZ, Leonard DD. Monsel's solution: a histologic nuisance. *J Am Acad Dermatol.* 1980;3(5):492-498. [https://doi.org/10.1016/S0190-9622\(80\)80115-0](https://doi.org/10.1016/S0190-9622(80)80115-0)
7. Lange DS, Richards HM, Guarnieri J, et al. Ketoconazole 2% shampoo in the treatment of tinea versicolor: a multicenter, randomized, double-blind, placebo-controlled trial. *J Am Acad Dermatol.* 1998;39(6):944-950. [https://doi.org/10.1016/S0190-9622\(98\)70267-1](https://doi.org/10.1016/S0190-9622(98)70267-1)
8. Greer DL. Successful treatment of tinea capitis with 2% ketoconazole shampoo. *Int J Dermatol.* 2000;39(4):302-304. <https://doi.org/10.1046/j.1365-4362.2000.00885.x>
9. Hodge HC, Indra J, Drobeck HP, et al. Acute oral toxicity of methylrosaniline chloride. *Toxicol Appl Pharmacol.* 1972;22(1):1-5. [https://doi.org/10.1016/0041-008X\(72\)90219-0](https://doi.org/10.1016/0041-008X(72)90219-0)
10. Korkut E, Saritas A, Aydin Y, et al. Suicidal ingestion of potassium permanganate. *World J Emerg Med.* 2013;4(1):73-74.

<https://doi.org/10.5847/wjem.j.issn.1920-8642.2013.01.014>